

Branko Pavlović, predsednik Udruženja aktuara Srbije

Čitate li Vaš ORSA izveštaj?

Već treću godinu osiguravajuće kompanije dostavljaju Narodnoj banci Srbije ORSA izveštaj na osnovu izvršene sopstvene procene rizika i solventnosti (engl. Own Risk and Solvency Assessment – ORSA). Funkcije u kompanijama koje pripremaju ORSA izveštaj su stekle prilično iskustvo u tome, a izveštaji su prešli put od “nekoliko strana opšteg teksta” na početku, do kvalitetnog dokumenta punog korisnih informacija. Ipak, postavlja se pitanje, ko bi u kompaniji trebalo da čita i koristi taj izveštaj, a šta se stvarno dešava u praksi. Naravno, autor ne može znati odgovor na ovo pitanje u pojedinačnim kompanijama, ali može pokušati da zainteresuje odgovarajuće čitaoce ove kolumne da pročitaju svoj ORSA izveštaj.

Mnogi regulatori osiguranja u svetu zahtevaju od osiguravajućih kompanija da samostalno procenjuju rizik i solventnost i dostavljaju ORSA izveštaj kao deo sistema upravljanja rizikom. Na taj način regulatori očekuju da bolje upoznaju način upravljanja adekvatnošću kapitala pojedinačnih osiguravajućih kompanija za rizike kojima je kompanija izložena u regularnim, kao i u stresnim okolnostima. Važno je napomenuti da ORSA nije samo izveštaj, to je proces u kome rukovodstvo osiguravajuće kompanije procenjuje sopstvene rizike i solventnost. Rezultat procesa je kompanijska pozicija o profitu, rizicima i solventnošću, usklađena sa kompanijskim apetitom za rizikom u različitim scenarijima koji mogu da se dese u sadašnjosti ili budućnosti. Izveštaj se usklađuje sa kompanijskom poslovnom strategijom i planovima. ORSA obezbeđuje:

- Informacije koje mogu da posluže za donošenje odluka izvršnog, upravnog i/ili nadzornog odbora;
- Razumevanje kompanijskog apetita za rizikom i profila rizika;
- Povećava poverenje regulatora u rad i odluke menadžmenta osiguravajuće kompanije i
- Povećava svest zaposlenih o važnosti upravljanja rizikom.

Osiguravajuća kompanija najčešće opisuje svoj profil rizika u kategorijama rizika osiguranja i likvidnosti kao i tržišnog, kreditnog, operativnog i strateškog rizika, u okviru kojih se opisuju njihovi glavni izvori volatilnosti: mortalitet, verovatnoća pojavljivanja prirodnih katastrofa, loše preuzimanje rizika, itd.

Upravni/nadzorni odbor je obično zainteresovan i upoznat sa planovima i realizacijom premije i profita, kao i profitnom stopom u odnosu na premiju. Retko se, na tom nivou menadžmenta, pominje informacija o profitnoj stopi u odnosu na rizik, koja se nalazi u standardnom ORSA izveštaju, u delu posvećenom profilu rizika. Ova informacija se može vrlo uspešno koristiti u diskusiji menadžmenta o razlozima za učestvovanje u segmentima tržišta osiguranja sa malom profitabilnošću u odnosu na rizik, odnosno planiranju rasta u segmentima tržišta sa velikom profitabilnošću u odnosu na rizik. Drugim rečima odbor bi zahvaljujući ORSA izveštaju mogao da usmerava operativni menadžment u akcije koje povećavaju profitabilnost kompanije u odnosu na rizik.

Takođe, u profilu rizika se nalazi i mera ukupnog rizika solventnosti. Obično osiguravači imaju određeni nivo maksimalnog rizika koji mogu da prihvate, ali u nekim slučajevima se javlja i minimalni nivo prihvatljivog rizika. Taj opseg prihvatljivog rizika osiguravajuće kompanije se naziva apetit za rizikom. Kompanije koje su posvećene ORSA procesu tretiraju ovaj podatak kao i bilo koji drugi budžet. Ukoliko menadžment planira akciju koja će biti izvan usvojenog apetita za rizikom, potrebno je da to dobro obrazloži i dobi je saglasnost odbora. Profil rizika i apetit za rizikom mogu biti vrlo dobri alati za odlučivanje o predlozima o akvizicijama drugih osiguravajućih kompanija, ulasku u novu liniju biznisa ili novu teritoriju, uvođenje novih proizvoda u portfelj ili novih distributivnih kanala, itd.

Uspeh ORSA procesa zavisi od kompanijske kulture rada sa rizikom i podrške najvišeg rukovodstva. Pravilno sproveden ORSA proces ima potencijal da proširi osnovu za odlučivanje top menadžmenta osiguravajuće kompanije sa rasta premije i profita, na nove kategorije, koje su opisane u ovoj kolumni. Prava vrednost ORSA izveštaja se dobija tek kada ORSA proces postane integralni deo donošenja strateških odluka menadžmenta. Ipak, oslanjanje na ORSA proces nosi i neke nove rizike. Nepotpunost ORSA procesa, suviše komplikovane procene, preveliko poverenje odnosno manjak poverenja u ORSA izveštaj nose određenu verovatnoću donošenja pogrešnih strateških odluka, i taj novi rizik ne sme biti zanemaren ■.

■ **Uspeh ORSA procesa zavisi od kompanijske kulture rada sa rizikom i podrške najvišeg rukovodstva. Pravilno sproveden ORSA proces ima potencijal da proširi osnovu za odlučivanje top menadžmenta osiguravajuće kompanije sa rasta premije i profita, na nove kategorije**

